

ŠTĚPÁN

Modlil se ke Kristu?

Skutky 7:54-60

Překlad nového světa (PNS)

⁵⁴ Když to slyšeli, cítili, že [je to] ťalo do srdce, a začali na něj skřípat zuby.

⁵⁵ Ale on, plný svatého ducha, se upřeně zadíval do nebe a zahlédl Boží slávu a Ježíše, jak stojí po Boží pravici,

⁵⁶ a řekl: „Pohleďte, vidím otevřená nebesa a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici.“

⁵⁷ Na to vykřikli nejsilnějším hlasem a zacpali si uši rukama a jednomyslně se na něj vyřítili.

⁵⁸ A když ho vyhodili z města, začali na něj vrhat kameny. A svědkové složili své svrchní oděvy u nohou mladého muže, který se nazýval Saul.

⁵⁹ A dále na Štěpána vrhali kameny, když úpěnlivě prosil* a řekl: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“

⁶⁰ Potom poklekl na kolena a zvolal silným hlasem: „**Jehovo**, nepočítej jim tento hřích!“ A když to řekl, usnul [ve smrti].

Pozn. ke Sk 7:59* „Úpěnlivě prosil.“ Nebo „žádal; modlil se“. (*Svaté Písmo, Překlad nového světa se studijními poznámkami*, r. 2000, strana 1322)

Český studijní překlad (ČSP)

⁵⁴ Když to slyšeli, běsnili ve svých srdcích a skřípali proti němu zuby.

⁵⁵ Ale *on*, plný Ducha Svatého, upřeně pohlédl k nebi a spatřil Boží slávu a Ježíše, jak stojí po pravici Boží,

⁵⁶ a řekl: „Hle, vidím nebesa rozevřená a Syna člověka, jak stojí po pravici Boží.“

⁵⁷ *Oni* však vykřikli velikým hlasem, zacpali si uši a společně se na něho vrhli.

⁵⁸ Vyhnali *ho* ven z města a kamenovali. Svědkové odložili své pláště k nohám mladíka, který se jmenoval Saul.

⁵⁹ A kamenovali Štěpána, který vzýval *Pána* a říkal: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“

⁶⁰ *Pak* klesl na kolena a zvolal velikým hlasem: „**Pane**, nepočítej jim tento hřích.“ Když to řekl, zesnul.

Svědkové Jehovovi ve srovnání s křesťany

Svědkové Jehovovi (SJ) se ke Kristu neobracejí v modlitbě, protože modlitba má být podle nich směřována pouze Jehovovi Bohu. Modlit se ke Kristu by znamenalo uznávat jej za Boha.

Tento materiál si neklade za hlavní cíl prokazovat božství Ježíše Krista. Ani se nechce stavět proti používání Božího jména Jehova. Chce se zabývat především tím, zda Kristus byl osloven v modlitbě. Podle křesťanů je právě pasáž ve Skutcích 7:54-60 typickým a jednoznačným příkladem modlitby ke Kristu.

Podle svědků Jehovových ale v této pasáži Štěpán nejprve ve vidění mluví ke Kristu a pak se modlí k Jehovovi Bohu. Ukážeme si, jak zásadně se svědkové Jehovovi mýlí, a to ve dvou ohledech:

- 1) Jak se svědkové Jehovovi mýlí, možná i úmyslně, ve svém překladu Sk 7:59-60 2
- 2) Jak se svědkové Jehovovi mýlí ve svém výkladu Sk 7:59-60 4

Vše je dobře vidět přímo z materiálů svědků Jehovových, a proto v tomto rozboru budou záměrně používány přímo materiály svědků Jehovových.

Nikoho není možné přesvědčit o Pánu Ježíši žádným množstvím argumentů či důkazů. Duch svatý vedl pisatele při psaní Písma svatého. Duch svatý proto může prosícímu čtenáři také pomoci ke správnému pochopení. Proste tedy o jeho vedení!

1) Jak se SJ mýlí ve svém překladu Skutků 7:59-60

Sk 7:60, PNS „Jehovo, nepočítej jim tento hřích!“

Sk 7:60, ČSP „Pane, nepočítej jim tento hřích.“

Situace se dle PNS jeví takto:

Štěpán má ve Sk 7:55 vidění Ježíše a pak se ve Sk 7:60 modlí k Jehovovi Bohu.

Naproti tomu jiné překlady zde až do konce pasáže uvádějí pouze Ježíše Krista.

Co je v původním řeckém textu? Meziřádkový řecko-anglický překlad svědků Jehovových uvádí v pravém sloupci text *Překlada nového světa*, v levém sloupci je původní řecký text s doslovným anglickým překladem.

Ve verších 59 a 60 jsou podtrženy výrazy Lord. V původní řečtině je výraz *Kyrios*, jméno Jehova se zde nevyskytuje. Proč ho sem tedy svědkové Jehovovi vkládají? Důležité je dobře porozumět poznámce pod čarou:

60* Jehovah, J^{17,18,22,23}, Lord, ⲚAB,
(1) (2)

Tato poznámka pod čarou sděluje:

- 1) Jméno *Jehova* je použito ve finálním překladu PNS na základě čtyř zdrojů: J¹⁷, J¹⁸, J²² a J²³.
- 2) Výraz *Lord* (Pán) by musel být použit na základě tří zdrojů: Ⲛ, A, B.

Co vyplývá z poznámky „J“?

- V původním textu NZ se vyskytoval pouze výraz Pán (řecky *Kyrios*).
- Jméno *Jehova* (odtud zkratka „J“) je do *Překlada nového světa* zavedeno na základě zdrojů „J“, což jsou překlady z původního řeckého textu (v němž se nikde nevyskytuje jméno *Jehova*, ale všude se vyskytuje výraz *Kyrios*) do novodobé hebrejštiny.

„J“ číslo	Název	Rok překladu	Poznámka
J ¹⁷	<i>Křesťanská řecká písmo</i> ; Franz Delitzsch	1877	Překlady původních křesťanských řeckých písem (v nichž se nikde nevyskytuje jméno <i>JHVH</i> , ale pouze <i>Kyrios</i>) do novodobé hebrejštiny
J ¹⁸	<i>Křesťanská řecká písmo v hebrejštině</i> ; Isaac Salkinson a C.	1885	
J ²²	<i>Křesťanská řecká písmo v hebrejštině</i> ; United Bible Societies, Jeruzalém	1979	
J ²³	<i>Křesťanská řecká písmo</i> ; J Bauchet, Řím	1975	

Zkoumáním výše uvedených překladů J¹⁷, J¹⁸, J²² a J²³ do novodobé hebrejštiny dále zjistíme překvapivou skutečnost: Řada těchto překladů byla vytvořena mesiánskými židy (židy, kteří přijali Ježíše Krista) pro evangelizaci mezi ortodoxními židy – s cílem ukázat jim, že starozákonní Bůh יהוה (*JHVH*) je právě Pán Ježíš Kristus (viz citace ze zdrojů „J“ na str. 3)!

ACTS 7:59—8:4 556

<p>ἐκβολόντες ἔξω τῆς πόλεως having ejected outside the city ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες they were throwing stones. And the witnesses ἀπέθεον τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς put off the outer garments of them beside the πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου. feet of young man being called Saul.</p> <p>59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον And they went on casting stones at the Stephen ἐπικαλοῦμενον καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ, calling upon and saying Lord Jesus, δέξαι τὸ πνεῦμά μου; 60 θεὸς δὲ receive the spirit of me; 60 having put but τὰ γόνατα ἔκραεν φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, the knees he cried out to voice great Lord, μὴ στήσης αὐτοῖς ταύτην τὴν not you should make to stand to them this the ἀμαρτίαν; καὶ τοῦτο εἰπὼν sin; and this (thing) having said ἐκοιμήθη. he fell asleep.</p> <p>8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ Saul but was thinking well together to the ἀναίρει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ lifting up of him. Occurred but in that ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν day persecution great upon the ecclesia τὴν ἐν Ἱερουσαλὺμοις; πάντες δὲ the (one) in Jerusalem; all but διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας were dispersed down the regions of the Judea καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. and of Samaria besides the apostles.</p> <p>2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες Carried together but the Stephen male persons εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ’ well-holding and they made lamentation great upon αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν him. Saul but was outraging the ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους ecclesia down on the houses εἰσπορευόμενος, σὺρῶν τε ἄνδρας καὶ going in, dragging and male persons and γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν. women he was giving beside into prison.</p> <p>4 Οἱ μὲν οὖν The (ones) indeed therefore</p>	<p>after throwing him outside the city, they began casting stones at him. And the witnesses laid down their outer garments at the feet of a young man called Saul. 59 And they went on casting stones at Stephen as he made appeal and said: "Lord Jesus, receive my spirit." 60 Then, bending his knees, he cried out with a strong voice: "Jehovah," do not charge this sin against them." And after saying this he fell asleep [in death].</p> <p>8 Saul, for his part, was approving of the murder of him. On that day great persecution arose against the congregation that was in Jerusalem; all except the apostles were scattered throughout the regions of Judea and Samaria. 2 But reverent men carried Stephen to the burial, and they made a great lamentation over him. 3 Saul, though, began to deal outrageously with the congregation. Invading one house after another and, dragging out both men and women, he would turn them over to prison. 4 However, those who</p>
--	---

59* Or, "invocation; prayer." 60* Jehovah, J^{17,18,22,23}; Lord, ⲚAB.

The Kingdom Interlinear Translation of the Greek Scriptures, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 1985; strana 556

Oprávněnost použití výrazu „Lord“ (Pán) ve Skutcích 7:60 dokládají níže uvedené tři zdroje:

Symbol rukopisu	Název rukopisu	Datum opisu	Poznámka
Ⲛ	<i>Sinajský kodex</i> , raný řecký rukopis	301-400 n. l.	Rané opisy původních řeckých písem v řečtině
A	Alexandrijský kodex	5. stol. n. l.	
B	<i>Vatikánský kodex (MS No, 1209)</i> , raný řecký rukopis	301-400 n. l.	

Původní řecký text tedy v celé zkoumané pasáži Sk 7:54-60 uvádí pouze Štěpána a Pána (*Kyrios*) Ježíše Krista. Svědkové Jehovovi sem naproti tomu vkládají jméno Jehova, k čemuž z hlediska původních rukopisů neexistuje žádný podklad – což je zcela evidentní z jejich vlastního meziřádkového překladu.

Štěpán tedy před Pánem Ježíšem poklekl na kolena a modlil se k němu. *Překlad nového světa* by proto měl správně uvádět verš 60 v tomto znění:

Sk 7:60 Potom poklekl na kolena a zvolal silným hlasem: „**Pane**, nepočítej jim tento hřích!“

Zdroje typu „J“

PNS v poznámkách uvádí, že jméno Jehova se v textu Nového zákona hojně vyskytuje i v tzv. hebrejských verzích (překladech z původní řečtiny do novodobé hebrejštiny), na něž se odkazuje písmeny J¹-J²⁸.

Například překladatel verze J¹⁸ používá slovní zásobu, která je potvrzena ve „*Studijním PNS*“ – *Svatém Písmu, Překlada nového světa se studijními poznámkami*, vydání z r. 2000, v dodatku 1H na straně 1569:

Pokud titulu 'A.*dhohn*; „Pán“, předchází určitý člen *ha*, vzniká výraz *ha.'Adhohn'*, „[pravý] Pán“. V *M* je použitím určitého členu *ha* před titulem 'A.*dhohn*' uplatnění tohoto titulu omezeno výlučně na Jehovu Boha. (Pozn.: „M“ – Masoretský hebrejský text.)

Dle tohoto pravidla překladatelský výbor *Překlada nového světa* překládá např. v 1. Korintským 4:19 výraz הָאֱדוֹנָי (*haAdohn*) jako *Jehova*. V jiných verších se však už tímto vlastním pravidlem neřídí a výrazu *Jehova* se vyhýbají, jednoduše proto, že **takovým důsledným překladem by Ježíš byl ztotožněn s Jehovou Bohem**:

הָאֱדוֹנָי (*haAdohn*) = **Jehova**
(*Studijní PNS*; dodatek 1H,
str. 1569)

1. Kor 4:19 J¹⁸: Ale chci k vám záhy přijít, jestliže הָאֱדוֹנָי (*haAdohn*) bude chtít.

1. Kor 4:19 PNS: Ale chci k vám záhy přijít, jestliže **Jehova** bude chtít.

1. Kor 11:23 J¹⁸: Že הָאֱדוֹנָי (*haAdohn*) Ježíš v tu noc, ve které měl být vydán, vzal chléb.

1. Kor 11:23 PNS: Že **Pán** Ježíš v tu noc, ve které měl být vydán, vzal chléb.

Filip 2:11 J¹⁸: A aby každý jazyk otevřeně uznával, že Ježíš Kristus je הָאֱדוֹנָי (*haAdohn*) ke slávě Boha, Otce.

Filip 2:11 PNS: A aby každý jazyk otevřeně uznával, že Ježíš Kristus je **Pánem** ke slávě Boha, Otce.

Stejný výběr slovní zásoby byl použit ve **Skutcích 26:15**, když překladatel verze J¹⁷ citoval Ježíše, který odpovídá Saulovi z nebe a říká:

וַיֹּאמֶר הָאֱדוֹנָי , אֲנִי יֵשׁוּעַ

(Ježíš) Ješua (jsem) já Bůh Jehova řekl on

Doslovně přeloženo z hebrejštiny:

„**A Jehova Bůh řekl: Já jsem Ježíš.**“

Podle zdrojů „J“ jsou Ježíš
a הָאֱדוֹנָי (JHVH) **tatáž osoba!**

A níže se překladatel „hebrejské verze“ J¹⁷ vyjadřuje velmi jednoznačně:

1. Petra 3:15 J¹⁷: Ale posvěcujte Krista jako יְהוָה (*JHVH*) ve svých srdcích.

1. Petra 3:15 PNS: Ve svém srdci však posvěcujte Krista jako **Pána**.

Přínejmenším v některých „hebrejských verzích“ se tedy překladatelé jasně pokoušeli ztotožnit Ježíše s Jehovou, aby prokázali, že je plně totožný s všemohoucím Bohem.

Smí si překladatelský výbor *Překlada nového světa* vybrat z „hebrejských verzí“ pouhých 237 odkazů vytržených z kontextu – a zároveň ignorovat daleko větší soubor odkazů, které jednoznačně označují Ježíše jako יְהוָה (Jehovu Boha)?

Proč si překladatelé *Překlada nového světa* vybírají z těchto „hebrejských verzí“ určité verše, aby „obnovili Boží jméno“, když se zároveň pečlivě vyhýbají jakékoliv zmínce o tom, že tytéž verze ztotožňují Pána Ježíše Krista s Božím jménem יְהוָה z Hebrejských písem?

2) Jak se SJ mýlí ve svém výkladu Skutků 7:59-60

Níže je citována „otázka čtenářů“ z časopisu *Strážná věž* z roku 2005. Náš rozbor se pak bude postupně zabývat zvládnutými argumenty svědků Jehovových z této „otázky čtenářů“.

Znamená Štěpánovo zvolání zaznamenané ve Skutcích 7:59, že bychom se měli modlit k Ježíšovi?

Ve Skutcích 7:59 se píše: „Dále na Štěpána vrhali kameny, když úpěnlivě prosil a řekl: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.““ Tato slova vyvolávají u některých lidí otázky, protože v Bibli je napsáno, že „Ten, který slyší modlitbu“, je Jehova. (Žalm 65:2) Skutečně se Štěpán k Ježíšovi modlil? A neznamenalo by to, že Ježíš a Jehova jsou tatáž osoba?

Nová Bible kralická uvádí, že Štěpán „vzýval Boha“. Ve známém anglickém překladu *King James Version* můžeme číst, že se „obracel na Boha“. Nelze se tedy divit, že mnoho lidí dojde ke stejnému závěru jako komentátor Bible Matthew Henry, který napsal: „Štěpán se zde modlí ke Kristu a to musíme dělat i my.“ Tento názor je však nesprávný. Proč?

Dílo *Barnes' Notes on the New Testament* (Barnsovy poznámky k Novému zákonu) poctivě přiznává: „Slovo *Bůh* v původním textu není a nemělo být uvedeno v překladu. Nevyskytuje se v žádném starověkém [rukopisu] ani překladu.“ Jak se tedy slovo „Bůh“ do tohoto verše dostalo? Učenec Abiel Abbot Livermore to označil za „ukázkou náboženské předpojatosti překladatelů“. Většina moderních překladů proto tuto podvrženou zmínku o Bohu neobsahuje.

Nicméně v mnoha překladech je uvedeno, že Štěpán se „modlil“ k Ježíšovi. I poznámka pod čarou v *Překladech nového světa* uvádí, že výraz „úpěnlivě prosil“ může znamenat také „žádal; modlil se“. Vede to snad k závěru, že Ježíš je Všemohoucí Bůh? Nevede. *Vine's Expository Dictionary of Old and New Testament Words* (Vineův výkladový slovník starozákonních a novozákonních slov) vysvětluje, že původní řecké slovo, *e-pi-ka-le o*, v tomto kontextu znamená „obracet se, vzývat; . . . odvolat se k autoritě“. Toto slovo použil apoštol Pavel, když prohlásil: „Odvolávám se k císaři!“ (Skutky 25:11) Vhodně toto slovo překládá *The New English Bible*, kde čteme, že Štěpán k Ježíšovi „zvolal“, nebo Žilkův překlad, kde stojí, že k Ježíšovi „volal o pomoc“.

Co Štěpána vedlo k tomu, aby učinil takovou žádost? Jak uvádějí Skutky 7:55, 56, Štěpán, „plný svatého ducha, se upřeně zadíval do nebe a zahlédl Boží slávu a Ježíše, jak stojí po Boží pravici“. Za běžných okolností by své prosby vznášel k Jehovovi, a to v Ježíšově jménu. Když ale ve vidění spatřil vzkříšeného Ježíše, měl zjevně pocit, že může prosit přímo jeho. Proto řekl: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“ Štěpán věděl, že Ježíš dostal autoritu vzkřísit mrtvé. (Jan 5:27–29) Žádal tedy Ježíše, aby ochránil jeho ducha neboli životní sílu až do dne, kdy bude vzkřísěn k nesmrtelnému životu v nebesích.

Stanovil Štěpán svým krátkým výrokem vzor, abychom se modlili k Ježíšovi? Vůbec ne. Štěpán jasně rozlišoval Jehovu a Ježíše jako dvě osoby. Vždyť zpráva uvádí, že viděl Ježíše, „jak stojí po Boží pravici“. Navíc se jednalo o mimořádnou situaci. Jediným dalším případem, kdy někdo takto promlouval přímo k Ježíšovi, je výrok apoštola Jana. I ten Ježíše předtím spatřil ve vidění. (Zjevení 22:16, 20)

Křesťané jednají správně, jestliže své modlitby pronášejí výhradně k Jehovovi. Také však pevně věří tomu, že Ježíš je „vzkříšení a život“. (Jan 11:25) Víra v to, že Ježíš je schopen své následovníky vzkřísit, nám stejně jako Štěpánovi může v obtížných dobách pomáhat a posilovat nás. (*Strážná věž*, 2005 1/1 str. 31, Otázky čtenářů)

Ježíš Kristus dle svědků Jehovových

- Ježíš začal svou existenci jakožto archanděl Michael (jehož jméno znamená "Kdo je jako Bůh?").
- Byl první stvořenou bytostí, kterou Jehova Bůh použil ke stvoření všeho ostatního. (Kol 1:15-17)
- Vzhledem k tomu, že satan je ve 2. Kor 4:4 také nazýván "bohem", lze podle svědků Jehovových považovat Ježíše také za "boha". (Jan 1:1) Jakožto stvořené bytosti mu rozhodně nenáleží žádná forma uctívání. Po příchodu na zem přestal být Ježíš archandělem Michaellem a stal se dokonalým člověkem (nebyl ani "bohem").
- Svou podřízenost Bohu prokázal tím, že se úplně pokořil a zemřel na kůlu (nikoli na kříži).
- Pod jménem Michael je nyní znám i od svého návratu do nebe, kde přebývá jako oslavený duchovní Boží Syn. Je to Michael ze Zj 12:7-9.
- V roce 1914 začala jeho neviditelná "přítomnost" na zemi (Mat 24:3). Od té doby neviditelně vládne z nebes a čeká na budoucí bitvu armageddonskou (Zj 16:16), v níž zemi zbaví lidských vlád a ustanoví ráj pod vládou Jehovova království.

(Zdroj: *Rozmluvy z Písem* a další publikace SJ)

„Za běžných okolností by své prosby vznášel k Jehovovi“
„Křesťané jednají správně, jestliže své modlitby pronášejí výhradně k Jehovovi.“

„Když byl Štěpán kamenován, modlil se: „Jehovo, nepočítej jim tento hřích!““ (Sk 7:60) – *Watchtower* 1971 8/15 str. 495-496, odst. 20, angl.

Skutečnost, že dle *Strážné věže* se Štěpán ve Sk 7:60 opravdu modlil k Jehovovi, je paradoxně důkazem toho, že je správné se modlit k Ježíšovi. Jak to?

- Svědkové Jehovovi považují Sk 7:60 za modlitbu.
- Přitom v původním řeckém textu není *Jehova*, ale *Kyrios*, tedy Pán (Ježíš Kristus). Viz stranu 2!

Štěpán – „modlil se“ k Ježíšovi?

Poznámka pod čarou o tom, že ve Sk 7:59 se Štěpán k Ježíšovi modlil, se vyskytuje ve všech studijních vydáních *Překlada nového světa* od jeho prvního vydání v roce 1950, a to minimálně do roku 2000 (viz přílohu).

Skutky 7:59, Překlad nového světa

A dále na Štěpána vrhali kameny, když **úpěnlivě prosil** a řekl: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“

Sk 7:59* „Úpěnlivě prosil.“ Nebo „žádal; **modlil se**“. (*Svaté Písmo, Překlad nového světa se studijními poznámkami*, vydání z roku 2000, str. 1322)

Námitky svědků Jehovových

► Štěpán Ježíše viděl ve vidění, nejednalo se tedy o modlitbu, ale rozhovor

Ve Sk 7:55 je Štěpán ve městě a má vidění Ježíše. Celá situace začíná ve Skutcích 6:8. Podle Skutků 6:12 je Štěpán předveden před Sanhedrin, kde má během své obhajoby vidění Krista. Co byl Sanhedrin?

Sanhedrin byl nejvyšší židovský soud. Sídlil v Jeruzalémě. Tento nejvyšší soud nazývaný Velký Sanhedrin měl 71 členů. V době Ježíšovy pozemské služby k těmto 71 členům patřil i velekněz a jiní kněží, kteří někdy zastávali úřad velekněze (takových kněží mohlo žít současně několik, protože pod vládou Říma byl velekněz do úřadu jmenován). K Sanhedrinu také patřili příslušníci velekněžských rodin, starší muži, muži, kteří byli hlavami kmenů a rodin, a znalci Zákona. (Sk 4:5, 6) Tito muži byli příslušníky sekty farizeů a sekty saduceů. (Sk 23:6) – *Hlubší pochopení Písem*, it-2 str. 719-720, Soud

Skutky 7:58 uvádí, že Štěpána „vyhodili z města“ a „začali na něj vrhat kameny“. Tato situace se evidentně odehrává na zcela jiném místě – Štěpán byl totiž mezitím vyhnán z města, z Jeruzaléma, takže jeho vidění Ježíše již zřejmě nepokračuje. Následně je ve verši 59 kamenován, a přitom se právě modlí k Ježíši Kristu.

► Vzývat (*epikaleomai*): „úpěnlivě prosit“ Pána, nebo modlit se k Pánu?

Ve Skutcích 7:59 je pro slovní obrat „úpěnlivě prosil“ použit tvar řeckého slova *epikaleomai*. Výše citovaný časopis *Strážná věž* k tomu uvádí:

Původní řecké slovo, *e-pi-ka-le'o*, v tomto kontextu znamená „obracet se, vzývat; . . . odvolat se k autoritě“. Toto slovo použil apoštol Pavel, když prohlásil: „Odvolávám se k císařovi!“ (Skutky 25:11) Vhodně toto slovo překládá *The New English Bible*, kde čteme, že Štěpán k Ježíšovi „zvolal“, nebo Žilkův překlad, kde stojí, že k Ježíšovi „volal o pomoc“.

Epikaleomai se v NZ vyskytuje 32krát – dle J. Stronga s významem: *vzývat* (o pomoc, při uctívání, při svědectví, rozhodování, Sk 2:21; 9:14, 21; 1Kor 1:2; 2Tm 2:22); a *odvolávat se* (Sk 25:11).

Epikaleomai je použito i v Řím 10:13, kde *PNS* uvádí:

Řím 10:13, PNS Vždyť „každý, kdo vzývá (tvar řeckého *epikaleomai*) Jehovovo jméno, bude zachráněn“. (Citace z Joela 2:32)

Svědkové Jehovovi používají Řím 10:13 jako jeden z podkladů, že Nový zákon nás má vést k uctívání Jehovy Boha, že uctívání Jehovy Boha je podmínkou záchrany. (Z meziřádkového překladu bychom ale snadno poznali, že Řím 10:13 v původním řeckém textu mluví o vzývání Pána, *Kyrios*, Ježíše.)

Štěpán se zde neodvolává k Ježíšovi v podobném smyslu jako se Pavel odvolával k císařovi, ale prosí Ježíše: „Přijmi mého ducha.“ Je zde jasné vidět pocit závislosti, stejně jako v Řím 10:13, a proto se jedná o vzývání či úpěnlivou prosbu ve smyslu modlitby.

Modlitba dle Strážné věže

Zbožná promluva k pravému Bohu nebo k falešným bohům. . . **Modlitba je spojena** se zbožnou oddaností, s důvěrou, s úctou a **s pocitem závislosti** na tom, komu je určena. Různá hebrejská a řecká slova, jež se vztahují na modlitbu, mají například význam prosit, žádat, vznášet prosebnou žádost, snažně, naléhavě nebo úpěnlivě prosit, vyprošovat si, žebrat, dožadovat se přízně, hledat, dotazovat se a také chválit, děkovat a žehnat. (*Hlubší pochopení Písma*, it-1 str. 1234, Modlitba)

Jsou čtyři základní druhy modlitby — chvála, díkyvdání, prosebná žádost a **úpěnlivá prosba**. (*Strážná věž*, 1981 4/1 str. 22 odst. 1)

Jak znázornil Ježíš ve své vzorové modlitbě, zahrnují naše prosebné žádosti většinou tři oblasti — prosba o to, aby zvítězila spravedlnost, prosba o naše duchovní potřeby a prosba o naše tělesné potřeby. (*Strážná věž*, w81 4/1 str. 23 odst. 6)

Je nám řečeno, abychom se modlili „každým druhem modlitby a úpěnlivé prosby“. (Ef. 6:18) Proč se kromě prosebných žádostí mluví ještě o úpěnlivých prosbách? Protože **úpěnlivá prosba** jde trochu dále než prosebná žádost. Je to zvlášť opravdová, vážná modlitba, procitěná snažná prosba. Úpěnlivá prosba je definována jako „pokorná a opravdová žádost“. **V původním jazyku v Křesťanských řeckých písmech se tohoto slova vždy užívá ve vztahu k Bohu.** Podtrhuje tedy skutečnost, že kromě vytrvalosti v modlitbě je třeba, abychom ji brali opravdu vážně. (*Strážná věž*, 1981 4/1 str. 24 odst. 11)

► „Pane Ježíši, přijmi mého ducha“ (Skutky 7:59)

Již citovaná *Strážná věž* z roku 2005 uvedené Štěpánovo zvolání vysvětluje následovně:

Když ale ve vidění spatřil vzkříšeného Ježíše, měl zjevně pocit, že může prosit přímo jeho. Proto řekl: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“ Štěpán věděl, že Ježíš dostal autoritu vzkřísit mrtvé. (Jan 5:27–29) Žádal tedy Ježíše, aby ochránil jeho ducha neboli životní sílu až do dne, kdy bude vzkříšen k nesmrtelnému životu v nebesích.

Kdy se Štěpán modlil

„Pane Ježíši, přijmi mého ducha“ (Sk 7:59)?

- Nikoli v Sanhedrinu (kde měl vidění Ježíše).
- Ale za městem, když byl kamenován.

Již jsme si ukázali, že Štěpán byl po vidění Ježíše vyhnán ze Sanhedrinu, z města Jeruzaléma. Během kamenování se tedy již jednalo o zcela jinou situaci, kdy jeho vidění Pána Ježíše už nepokračovalo.

Podle svědků Jehovových je Ježíš Kristus první stvořenou bytostí s mnoha jmény a tituly, m.j. je to také archanděl Michael. V Písmu ale není žádná zmínka o tom, že by kdokoli svěřoval svůj život, své vzkříšení, svého ducha do rukou anděla či nadřízeného anděla (což je význam výrazu archanděl).

Štěpán, plný Ducha svatého, prosil Krista, svého Pána (nikoli archanděla), aby přijal jeho ducha. Kdo má v moci našeho ducha? Písmo jasně mluví o tom, že náš duch je v moci Boha a že jde k Bohu.

Žalm 31:5, PNS Do tvé ruky svěřuji svého ducha. Vyplatil jsi mě, Jehovo, Bože pravdy.

Lukáš 23:46, PNS A Ježíš zvolal silným hlasem a řekl: „Otče, do tvých rukou svěřuji svého ducha.“ Když to dořekl, vydechl naposled.

Žalm 104:29–30, PNS Jestliže odejmeš jejich ducha, vydechnou naposled a jdou zpět do svého prachu.

³⁰ Jestliže vyšeš svého ducha, jsou stvořeni; a obnovuješ povrch zemské půdy.

Štěpán se zde modlí k Ježíšovi a svěřuje mu do rukou svého ducha – naprosto stejně jako Ježíš svěřil svého ducha do rukou Otce.

SHRNUTÍ

1) Svědkové Jehovovi se mýlí ve svém překladu Skutků 7:59-60

- Meziřádkový překlad SJ ukazuje, že v původním textu Nového zákona se vyskytoval pouze výraz *Kyrios* (Pán). Svědkové Jehovovi do textu Nového zákona zavedli starozákonní jméno Jehova na základě zdrojů „J“ – což jsou překlady z původní řečtiny (kde se nikde nevyskytuje jméno Jehova, ale všude se vyskytuje výraz *Kyrios*) do novodobé hebrejštiny. Přitom tyto překlady do novodobé hebrejštiny byl většinou vytvořeny mesiánskými židy (židy, kteří přijali Ježíše Krista) s cílem ukázat čtenářům, že starozákonní Bůh יהוה (JHVH) je právě Pán Ježíš Kristus (viz citace ze zdrojů „J“).
- Skutečnost, že dle SJ se Štěpán ve verši 60 skutečně modlí k Jehovovi, je paradoxně důkazem toho, že je správné se modlit k Ježíšovi. Svědkové Jehovovi totiž považují verš 60 za modlitbu. Přitom v původním řeckém textu není jméno *Jehova*, ale *Kyrios*, tedy Pán (Ježíš). Viz stranu 2! Štěpán se tedy obrací v modlitbě k Pánu (*Kyrios*) Ježíši, což je dobře vidět z meziřádkového překladu SJ.
- Meziřádkový překlad svědků Jehovových krom toho ukazuje, že původní řecký text uplatňuje řadu starozákonních pasáží o Jehovovi Bohu na Ježíše Krista (viz citace ze zdrojů „J“).

2) Svědkové Jehovovi se mýlí ve svém výkladu Skutků 7:59-60

- Štěpán má vidění Ježíše v Sanhedrinu, v Jeruzalémě (Sk 6:8,12; 7:55). Následně je vyhnán za město (Sk 7:58), jedná se o zcela jinou situaci a jeho vidění Ježíše již zřejmě nepokračuje. Když Ježíše „úspěšně prosí“ slovy „Pane Ježíši, přijmi mého ducha“ a když před ním poklekne „Pane, nepočítej jim tento hřích,“ nejedná se o pouhý rozhovor ale o modlitbu.
- Náš duch je v moci Boha. Přesto Štěpán svěřuje svého ducha Ježíši Kristu.
- Svědkové Jehovovi na jedné straně v poznámce ve svém studijním překladu Bible ukazují, že tvar řeckého výrazu *epikaleomai*, který ve Sk 7:59 překládají jako „úspěšně prosil“, může v původní řečtině znamenat, že se Štěpán k Ježíšovi „modlí“. Ale zároveň ve *Strážné věži* vyvracejí, že by Štěpán mohl Ježíše uctívat. Tvar stejného řeckého výrazu *epikaleomai* pro ně ale jednoznačně znamená uctívání Jehovy Boha v Řím 10:13 – i proto, že jde o citát z Joela 2:32. Meziřádkový překlad však ukazuje, že i Řím 10:13 se vztahuje na Ježíše Krista. Obě pasáže tedy opět svědčí o uctívání Ježíše Krista. Svědkové Jehovovi sami svým výkladem Řím 10:13 ukazují, že *epikaleomai* znamená „úspěšně prosit“ a „modlit se“, kdykoli se jedná o pocit závislosti a uctívání. Ve Skutcích 7:59-60 se Štěpán tedy evidentně modlí k Ježíši Kristu. □

www.rozcesti.org

Překlad nového světa a hebrejské verze, PDF
Boží jméno v Překladu nového světa, PDF

PŘÍLOHY

- *Svaté Písmo, Překlad nového světa se studijními poznámkami*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, vydání z roku 2000, str. 1322
- Meziřádkový překlad: *The Kingdom Interlinear Translation of the Greek Scriptures*, Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, vydání z roku 1985; strana 556

ODKAZY

www.rozcesti.org

- **Překlad nového světa a hebrejské verze** JHVH-v-PNS-HV.pdf (34 stran v PDF)
Svědkové Jehovovi pomoci tzv. „hebrejských verzí“ dokazují, že ve svém překladu Nového zákona oprávněně používají Boží jméno Jehova. Dle jimi hojně citované „hebrejské verze“ **J¹⁸** je však ve **Skutcích 26:15** řečeno Saulovi: „**Jehova Bůh řekl: Já jsem Ježíš, kterého pronásleduješ.**“ Proč svědkové Jehovovi nenavracejí jméno Jehova do této a dalších podobných pasáží, když jej zde používají jimi tolik prosazované „hebrejské verze“ **J¹⁷** a **J¹⁸**?
 - **Boží jméno v Překladu nového světa** JHVH_v_PNS_NZ.pdf (50 stran v PDF)
Svědkové Jehovovi ve svém překladu Nového zákona používají 237krát Boží jméno Jehova. Rozbor ukazuje, že ve skutečnosti neexistuje žádný zdrojový text, který by dokládal, že ve *výchozím* řeckém textu Nového zákona bylo jméno Jehova. Museli si toho být dobře vědomi i překladatelé *Překlada nového světa*. Ježíš Kristus by pak ale v textu Nového zákona byl ukazován ve zcela jiném světle.
-

Tato strana je ponechána záměrně prázdná

Skutky 7:59, Překlad nového světa

A dále na Štěpána vrhali kameny, když úpěnlivě prosil* a řekl: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“
Poznámka pod čarou ke Sk 7:59* „Úpěnlivě prosil.“ Nebo „žádal; modlil se.“

SKUTKY 7:46–8:12

Štěpán ukamenován. Saul. Filip

1322

ho také vnesli s Jozuem*^a do země, kterou vlastnily národy,^b jež Bůh vypudil před našimi praotci.^c Zde zůstal až do dnů Davida. **46** Ten našel přízeň^d v Božích očích a prosil o [výsadu] opatřit* [místo k] obývání^e pro Jákobova BOHA. **47** Ale dům pro něj vystavěl Šalomoun.^f **48** Nejvyšší však nebydlí v domech* udělaných rukama;^g právě jak říká prorok: **49** „Nebe je můj trůn^h a země je má podnož.ⁱ Jaký dům mi vystavíte?“ říká Jehova.* „Nebo jaké je místo k mému odpočinku?“^j **50** Což to všechno neudělala má ruka?^k

51 [Vy] tvrdošíjně* a neobřezaní na srdci a uších,^l vždy odporujete svatému duchu; jak činili vaši praotcové, tak činíte i vy.^m **52** Kterého z proroků vaši praotcové nepronásledovali?ⁿ Ano, zabíjeli^o ty, kteří předem ohlašovali příchod Toho spravedlivého,^p jehož zrádci a vrahy jste se nyní stali,^q **53** vy, kteří jste obdrželi Zákon jako předaný anděly,^r* ale nedodržovali jste ho.“

54 Když to slyšeli, cítili, že [je to] řalo do srdce,^s a začali na něj skřípat*^t zuby. **55** Ale on, plný svatého ducha, se upřeně zadíval do nebe a zahlédl Boží slávu a Ježíše, jak stojí po Boží pravici,^u **56** a řekl: „Pohledte, vidím otevřená nebesa^v a Syna člověka,^w jak stojí po Boží pravici.“^x **57** Na to vykřikl nejsilnějším hlasem a zacpali si uši rukama^y a jednomyslně se na něj vyřítili. **58** A když ho vyhodili z města,^z začali na něj vrhat kameny.^a A svědkové^b složili své svrchní oděvy u nohou mladého muže, který se nazýval Saul.^c **59** A dále na Štěpána vrhali kameny, když úpěnlivě pro-

Sk 7:45* „Jehošouu“, J^{17,18,22}; K^{AB} „Ježíšem“. 46* Nebo „nalézt“. 48* Nebo „věcech; místech“. 49* Viz dodatek 1d. 51* Nebo „zavtrzelí“. 53* Dosl. „Zákon jako předání andělů“. J¹⁷ „Zákon rukama pověření andělů“; lat. *le'gem in dis-po-si-ti-o-nem an-ge-lo-rum*, „Zákon odevzdaný andělů“. Ve 2Pa 23:18 Vg používá *iux'ta dis-po-si-ti-o-nem* v překladu „předání rukama“. 54* Nebo „zatínat“.

KAP. 7
a 5Mo 3:28
5Mo 31:3
Joz 3:14
b 1Mo 17:8
Ne 9:24
c Joz 23:9
Joz 24:18
d Ža 89:20
e 2Sa 7:2
1Pa 22:7
Ža 132:5
f 1Kr 6:1
1Pa 17:12
2Pa 3:1
g Iz 66:1
Sk 17:24
h Ža 11:4
Mt 5:34
i Mt 5:35
j Iz 66:1
k Heb 3:4
l 3Mo 26:41
5Mo 10:16
m Iz 1:4
Iz 63:10
Jer 6:10
n 2Pa 36:16
o Mt 23:31
p Sk 3:14
1Ja 2:1
q Iz 53:8
r Sk 7:38
Ga 3:19
Heb 2:2
s Sk 5:33
t Ža 35:16
Ža 112:10
u Ža 110:1
Mt 26:64
v Ez 1:1
Mt 3:16
Jan 1:51
w Da 7:13
x Ří 8:34
Ef 1:20
Kol 3:1
y Ze 7:11
Lk 16:24
z 1Kr 21:13
Heb 13:12
a 3Mo 24:16
Mt 23:37
b 5Mo 17:7
Jan 16:2
c Sk 8:1
Sk 22:20

2. sloupec

a Ža 31:5
b Mt 5:44

KAP. 8
c Sk 7:58
d Sk 11:19
e Mt 10:23
f Mt 14:12
g 1Mo 50:10

sil* a řekl: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“^a **60** Potom poklekl na kolena a zvolal silným hlasem: „Jehovo,* nepočítej jim tento hřích!“^b A když to řekl, usnul [ve smrti].

8 Saul, ten schvaloval jeho vraždu.^c V ten den povstalo velké pronásledování^d sboru, který byl v Jeruzalémě; všichni kromě apoštolů byli rozptýleni^e po krajích Judeje a Samaří. **2** Ale uctiví muži odnesli Štěpána, aby byl pohřben,^f a velmi nad ním naříkali.^g **3** Saul však začal jednat surově se sborem. Vpadal do jednoho domu za druhým, vyvlékal muže i ženy ven a předával je do vězení.^h

4 Ale ti, kdo byli rozptýleni, procházeli zemí a oznamovali dobrou zprávu slova.ⁱ **5** Filip, ten odešel do města Samaří^j a začal jim kázat o KRISTU. **6** Zástupy jednomyslně věnovaly pozornost tomu, co Filip říkal, zatímco naslouchaly a dívaly se na znamení, která prováděl. **7** Mnozí totiž měli nečisté duchy^k a ti silným hlasem křičeli a vycházeli. Nadto mnozí, kdo byli ochrnutí^l a chromí, byli vyléčeni. **8** Tak nastala v tom městě velká radost.^m

9 V městě byl jistý muž jménem Šimon, jenž předtím provozoval magická uměníⁿ a ohromoval samařský národ, když říkal, že on je někdo velký.^o **10** A všichni, od nejmenšího do největšího, mu věnovali pozornost a říkali: „Tento muž je Boží síla, která se může nazývat Velká.“ **11** Tak mu věnovali pozornost, protože je značnou dobu ohromoval svým magickým uměním. **12** Když však uvěřili Filipovi, který oznamoval dobrou zprávu o Božím království^p a o jménu Ježíše Krista, dáva-

h Sk 9:1; Sk 22:4; Sk 26:10; 1Ko 15:9; Ga 1:13; Fil 3:6; i Iz 52:7; Sk 11:19; j Sk 1:8; k Mt 10:1; Mr 6:7; l Sk 9:33; m Jan 4:42; n Sk 13:6; o Sk 5:36; p Lk 8:1.

Sk 7:59* „Úpěnlivě prosil.“ Nebo „žádal; modlil se“. 60* Viz dodatek 1d.

Meziřádkový překlad

ACTS 7:59—8:4	556
<p>ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως having ejected outside the city ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες they were throwing stones. And the witnesses ἀπέθευτο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς put off the outer garments of them beside the πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου. feet of young man being called Saul.</p> <p>59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον And they were throwing stones at the Stephen ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ, calling upon and saying Lord Jesus, δέξαι τὸ πνεῦμά μου· 60 θεὶς δὲ receive the spirit of me; 60 having put but τὰ γόνατα ἔκραζεν φωνῇ μεγάλῃ Κύριε, the knees he cried out to voice great Lord, μὴ στήσης αὐτοῖς ταύτην τὴν not you should make to stand to them this the ἁμαρτίαν· καὶ τοῦτο εἰπὼν sin; and this (thing) having said ἐκοιμήθη. he fell asleep.</p> <p>8 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ Saul but was thinking well together to the ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ lifting up of him. Occurred but in that the ἡμέρᾳ διωγμοῦ μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν day persecution great upon the ecclesia τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ the (one) in Jerusalem; all but διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας were dispersed down the regions of the Judea καὶ Σαμαρίας πλὴν τῶν ἀποστόλων. and of Samaria besides the apostles.</p> <p>2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες Carried together but the Stephen male persons εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' well-holding and they made lamentation great upon αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν him. 3 Saul but was outraging the ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους ecclesia down on the houses εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ going in, dragging and male persons and γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν. women he was giving beside into prison.</p> <p>4 Οἱ μὲν οὖν The (ones) indeed therefore</p>	<p>after throwing him outside the city, they began casting stones at him. And the witnesses laid down their outer garments at the feet of a young man called Saul. 59 And they went on casting stones at Stephen as he made appeal" and said: "Lord Jesus, receive my spirit." 60 Then, bending his knees, he cried out with a strong voice: "Jehovah,* do not charge this sin against them." And after saying this he fell asleep [in death].</p> <p>8 Saul, for his part, was approving of the murder of him. On that day great persecution arose against the congregation that was in Jerusalem; all except the apostles were scattered throughout the regions of Judea and Samaria. 2 But reverent men carried Stephen to the burial, and they made a great lamentation over him. 3 Saul, though, began to deal outrageously with the congregation. Invading one house after another and, dragging out both men and women, he would turn them over to prison.</p> <p>4 However, those who</p>
<p>59* Or, "invocation; prayer." 60* Jehovah, J17,18,22,23; Lord, κAB.</p>	